

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЇ

Складність і динамічність середовища функціонування організацій обумовлює потребу в запровадженні нових підходів до управління ними. Значна роль при цьому належить стратегічному аспекту управління організацією, а саме: формуванню і реалізації стратегії організації як інструменту забезпечення ефективної діяльності не тільки на поточний момент, але і на довгострокову перспективу.

Сучасна глобалізована ринкова економіка формує нові вимоги до організацій. Вони обумовлюються наявністю жорсткої конкуренції та необхідністю гнучко реагувати на неоднозначні зміни ситуації на ринках і в галузях діяльності організацій. За цих умов, успіх організацій залежить від здатності адаптуватися до змін в середовищі їх діяльності, передбачати і змінювати структуру бізнесу, розробляти і впроваджувати у виробництво нові види продукції, правильно визначати напрями інвестицій за різними видами діяльності тощо, щоб досягти успіху і забезпечити процвітання у перспективі. При цьому основною залишається проблема збалансування внутрішніх можливостей організації та змін у зовнішньому середовищі з метою виживання в конкурентній боротьбі сьогодні й у перспективі. Ця обставина сприяє зміні певних стереотипів господарювання, обумовлює необхідність постійного удосконалення механізмів стратегічного управління.

Конкурентне динамічне середовище вимагає швидкої адаптації до умов, що постійно змінюються, гнучкості, динамічності та швидкості в процесі прийняття управлінських рішень, а відтак, перед підприємством постає необхідність удосконалення управління на основі використання стратегічного підходу.

Стратегічне управління базується на вивченні відносин, які можна охарактеризувати за допомогою системи "середовище — організація". Світова практика бізнесу показує, що більшість організацій досягли значних результатів у бізнесі саме завдяки впровадженню системи стратегічного управління.

Система управління організації має дві основні підсистеми — стратегічне управління, пов'язане з розвитком стратегічного потенціалу організації, та оперативне управління, яке орієнтується на досягнення прибутку в короткостроковій перспективі [52, с.118].

Ці дві підсистеми органічно пов'язані між собою та доповнюють одна одну, оскільки будь-які стратегічні плани та програми, без

конкретних оперативних заходів з їх реалізації залишаються лише сподіваннями. Поряд з цим, кожна з цих підсистем має свої відмінності та особливості.

Основною метою стратегічного управління є вибір і забезпечення стійкої конкурентної позиції, яка забезпечить життєздатність організації в змінному середовищі, потенціал для подальшого розвитку. Оперативне управління має на меті раціонально використовувати чинну стратегічну позицію організації для забезпечення короткострокових сьогодишніх цілей, отримання прибутку, що буде достатнім для подальшої реалізації стратегічних цілей.

У процесі стратегічного управління виявляється необхідність проведення стратегічних змін в організації, утворення організаційної архітектури, що відповідатиме рівню цих змін. Оперативне управління спрямоване на визначення й реалізацію конкретних оперативних завдань, мотивацію, координацію зусиль та контроль дій виконавців встановлених завдань.

Стратегічне управління — це реалізація концепції, в якій поєднуються цільовий та інтегральний підходи до розвитку організації, що дає можливість встановлювати цілі розвитку, порівнювати їх з наявними можливостями (потенціалом) організації та приводити у відповідність шляхом розробки та реалізації системи стратегій ("стратегічного набору"). Концепція стратегічного управління лежить в основі стратегічного мислення і набуває втілення в характерних рисах її застосування.

Характерні риси системи стратегічного управління певної організації залежать від взаємодії таких чинників: галузевої належності; розмірів організації (залежно від галузевих особливостей); типу виробництва, рівня спеціалізації, концентрації та кооперації; характерних рис виробничого потенціалу; наявності (відсутності) науково-технічного потенціалу; рівня управління; рівня кваліфікації персоналу тощо.

Реалізація концепції стратегічного управління розвитком організації можлива лише тоді, коли сама організація є стратегічно орієнтованою, тобто такою, в якій персонал має стратегічне мислення, застосовується система стратегічного планування, що дає змогу розробляти та використовувати інтегровану систему стратегічних планів, і поточна, повсякденна діяльність підпорядкована досягненню поставлених стратегічних цілей.

Сутність стратегічного управління визначається розв'язанням наступних чотирьох завдань: аналіз середовища, створення бази для визначення стратегічного бачення та місії організації; постановка стратегічних цілей і завдань для їх досягнення; вибір стратегії розвитку ;

оцінка результатів внесення змін у стратегічний план й методи реалізації.

Ці завдання логічно виникають одне з одного і характеризують послідовність впровадження стратегічного управління на підприємствах. Розглянемо їх детальніше. Для ефективної розробки стратегії розвитку організація перш за все повинна мати ясну концепцію свого бізнесу – бачення.

Вітчизняним організаціям останні кілька років критичну ситуацію створюють динаміка ринку, що важко прогнозується, безліч нових директивних рішень і законодавчих актів, внутрішні ресурси, що знижуються, і зростання агресивності зовнішнього середовища, особливо у фінансовій сфері. В цих умовах велике значення надається вдалому застосуванню в практиці підприємств ідей і технологій стратегічного управління розвитком.

Таким чином, процес стратегічного управління розвитком підприємства ґрунтується на прийнятті комплексу управлінських рішень стосовно деталізації заходів в складі загального напрямку розвитку та координації цих процесів. Вибір і формування стратегії дозволяють підприємству визначити напрямки та способи руху до цілей. Але навіть у випадку створення комплексу необхідних умов для її реалізації з часом можуть виникати певні труднощі і проблеми, які є наслідком впливу кризоутворюючих протиріч.

Врахування визначених обмежень та вирішення поставлених проблем, пов'язаних з необхідністю розвитку будь-якого суб'єкта господарювання, розробка та впровадження методологічних основ стратегічного управління розвитком підприємства є вимогою часу.

Бібліографія

1. Василенко В.О. Стратегічне управління : [навч. посібник] / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 396 с.

2. Верба В. А. Підсистема управління розвитком на підприємстві: концептуальні засади створення та функціонування. Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право) / Верба В. А. ; голов. ред. О. П. Степанов. – К. : Книжкове вид-во НАУ, 2009. – Вип. 1–2. – С. 404–411.